

SUNUŞ

Demiryolları Cumhuriyetin ilk yıllarından İkinci Dünya Savaşının başlangıcına kadar Türkiye'nin kalkınma hamlelerinde temel bir öneme sahip olmuştur.

İkinci Dünya Savaşı aralığını saymazsak, 1950'lerden sonra Cumhuriyetin ilk yıllarının aksine karayolları geliştirilmiş, demir yolları ikinci plana atılmıştır. Karayolu taşımacılığına verilen aşırı önem, diğer taşıma türlerinin ihmal edilmesine yol açmış; yüksek maliyet, verimsiz yol kullanımı ile yatırım maliyetlerindeki artış, arazi kayıpları, gürültü ve çevre kirliliği oluşmuş; ekonomik olmayan irrasyonel yatırım kararlarıyla ülkemizde dengesiz ve çarpık bir ulaşım sistemi geliştirilmiştir.

Ulaşım ve demiryolu politikalarına geçmişten bu yana gereken önemi vererek eğilen ve bu konularda yakın dönemde sempozyumlar da düzenleyen Odamız, bu çalışma ile demiryolu politikalarına dair saptama ve önerilerini bir rapor boyutuna ulaştırmıştır.

Bu çalışmada, ülkemiz demiryollarının 152 yıllık tarihine özlü bir şekilde değinilmekte, demiryolu politikası ulaşım politikasının bütünselliği içinde ele alınarak temel sorunlar saptanmakta ve kapsamlı çözüm önerileri sunulmaktadır.

Bu raporda sunulan saptama ve önerilerin, TMMOB ve KESK'in içindeki ilgili oda ve sendikal çevreler ile bilim insanları ve uzmanların dile getirdiği görüşleri kolektif doğrular haline dönüştürme yolunda bir çaba olarak değerlendirilmesi bizi yalnızca sevindirecektir.

Raporu hazırlayan Ali Ekber ÇAKAR ve emeği geçenlere teşekkürlerimizi sunarız.

*TMMOB Makina Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu*

İÇİNDEKİLER

ULAŞTIRMANIN ÖNEMİ	1
Genel Yaklaşım	1
SÖMÜRGEÇİLİK KISKACINDAKİ OSMANLI DÖNEMİ	3
CUMHURİYETİN İLK DÖNEMİ	5
Türkiye Demir Ağlarla Örülüyor.....	5
1950'DEN GÜNÜMÜZE DURUM	7
1950 Sonrası Dönem: ABD Yönlendirmesi ile Demiryollarındaki Hızlı Atılım Duruyor	7
Kalkınma Planlarında Durum.....	9
Son Hükümet Programında Ulaşım.....	14
MEVCUT DURUMA DAİR GENEL DEĞERLENDİRME.....	16
Genel Değerlendirme	16
Demiryolları ve TCDD'nin Üzerinde Oynanan Oyunlar	18
İSTATİSTİKLERDE DEMİRYOLLARININ DURUMU	21
“SÜRAT DEMİR YOLU PROJESİ”NDEN “HIZLANDIRILMIŞ TREN”E.....	32
DOĞRU BİR DEMİR YOLU POLİTİKASININ BAZI UNSURLARI.....	37
Enerjinin Verimli Kullanımında Demir Yollarının Avantajı	37
Demiryollarında Güvenlik Unsurunun Yüksek Olması.....	39
Demiryollarının Çevre Kirliliği, Arazi Kullanımı, Maliyetler ve Gürültü Unsurları Açısından Avantajları.....	40
DOĞRU BİR DEMİR YOLU POLİTİKASI İÇİN ÖNERİLER.....	41
KAYNAKÇA	45

